

Är EU en fortsättning på det romerska riket ?

Af Tomas Larsson

Integrationen inom EU (Unionen) går i en allt snabbare takt. Det som för bara några decennier sedan var en lös sammanslutning av självständiga stater håller på att bli en federation med snart över en halv miljard invånare. Det finns dock en skillnad i entusiasm inför Unionen. Danmark, Sverige och England var sena i sin anslutning till Unionen och Norge, Island samt en

stor del av övriga Danmark (Grönland och Färöarna) är inte ens med. Orsakerna till skepticismen är flera och det finns ett ständigt återkommande mönster sedan forntiden, där centraleuropeiska makthavare försöker att styra oss. Redan under senare delen av 600- talet var hotet mot Danmark söderifrån så pass överhängande att de första delarna i en befästningslinje (Danevirke) byggdes tvärs över södra Jylland.

Under andra halvan av 700-talet började ett nytt jätterike att växa fram nere i Centraleuropa. Uppkomsten av detta jätterike "...väckte tanken att i Västerlandet återupplifva den romerska kejsarvärdigheten..." och kulmen nåddes år 800 när rikets kejsare Karl den store kröntes av påven i Rom. I riket ingick bland annat Frankrike samt större delen av Italien och Tyskland. Staden Aachen (endast 120 km från Bryssel) blev kejsarens residensstad. Riket expanderade nordost mot Danmark. Ärkebiskopen av Reims (200 km från Bryssel) utsågs i början av 820- talet "...till påvlig legat med ansvar för missionen bland de nordiska folken" och strax därefter blev Hamburg ärkebiskopsstift för Norden. Det kom att dröja ända till början av 1100-talet innan danska Lund blev det nordiska ärkebiskops-sätet. Några decennier därefter utkämpades dock ett

slag vid Foteviken i Skåne. Två tronpretendenter drabbade samman, där den förlorande parten tidigare drivit igenom hos påven att ärkebiskopsstolen i danska Lund åter borde förläggas till Centraleuropa. Så blev dock inte fallet utan istället bildades nya ärkebiskopssäten i Nidaros (1152) och Uppsala (1164). De skandinaviska länderna hade istället fått var sitt ärkebiskopssäte!

HUSK

NORDISK FOLKEMØDE
30/7 - 2/8 2003
PÅ HØGSKOLEN I LILLEHAMMER

Tilmelding senest 20 juli
Se programmet på bladets midtersider

LÆS I BLADET

Är EU en fortsättning på det romerska riket?

Af Tomas Larsson..... side 1

Til Grundlovsconference på Christiansborg

Af Leif Kajberg..... side 2

Skandinaviska Kronalliansen: En bakgrundsorientering

Af Johan Lindblad..... side 6

Program for Nordisk Folkemøde i Lillehammer 2003..... side 8

Nordiske Noter samlet af Jakob Buhl og Leif Kajberg.....side 10

Bog anmeldelse: „30 år i folkestyrets tjeneste“.....side 15

Studentudveksling er ikkje avhengig av EU-medlemskab Af H. Tangen og Mangset.side 16

Under 1200- talet började en annan centraleuropeisk rörelse, Hansan, att växa sig allt starkare. Hansan bestod till att börja med av en lös sammanslutning av självständiga städer. Under 1367 knöts dock städerna hårdare samman och ombildades till en konfederation "...som afsåg att med vapenmakt skydda städernas privilegier...". Ett av problemen för Hansan var att de nordiska länderna förde en nordisk politik som antog "...farliga former". Hansans taktik gick senare ut på att "...hindra uppkomsten av politiska kombinationer, som kunde sätta Hansans politiska och ekonomiska öfvervikt i nordöstra Europa på spel". Hansans inblandning i regionens inre angelägenheter blev ett problem och den danske drottningen Margareta startade en antihanseatisk politik. Under bara några decennier har Unionen vuxit fram, ett rike som är

förbluffande likt Karl den stores rike från 800- talet. Det faktum att EU-parlamentet, Ministerrådet, Kommissionen, EG- domstolen och Europeiska Centralbanken har vuxit upp inom en radie av bara 270 km från det gamla kejsarresidenset Aachen är ingen tillfällighet. Den snabba maktkoncentrationen inom Unionen saknar motstycke.

Vi har sett några exempel på hur centraleuropeiska maktapparater genom seklerna försökt att få större inflytande i Skandinavien. Gången är alltid densamma - först en god idé, sedan en allt mer påträngande maktapparat och till slut en motreaktion. För närvarande befinner sig de skandinaviska staterna i den andra fasen. Vi ser hur våra länder i en allt snabbare takt ansluts till de centraleuropeiska maktstrukturerna. Det mest oroande är dock inte anpassningen i sig utan på vilket sätt den drivs. Det svenska parlamentets konstitutionsutskott

Frit NORDEN

Redaktion:

Leif Kajberg (ansvarshavende)
Klirevænget 31
2880 Bagsværd
Tlf. 44 98 29 32
Bent Brier
Jesper Morville
Jakob Buhl

Redaktionspanel:

Ib Christensen
Kurt Francis Madsen
Poul Erik Sjøe

Abonnement: Dkr. 90,-

Tryk: Toptryk, Gråsten

röstade under maj 2002 i det tysta för en grundlagsändring som bland annat innebar att "...riksdagen kan godkänna en överenskommelse inom ramen för samarbete i EU, även om överenskommelsen inte finns i slutligt skick". Vad denna överenskommelse egentligen innebär har man än idag svårt att förklara men en tolkning är att det svenska parlamentet numera kan godkänna en överenskommelse med främmande makt även om den inte finns i slutligt skick.

Vi kan ännu inte se någon samlad motreaktion hos våra folkvalda men bland folken finns en stark motvilja mot federalism. Samtidigt närmar vi oss en punkt där centraleuropéerna håller på att övergå till en federation. Den skandinaviska debatten om Unionen tenderar dock att mest handla om Unionens historia, mer sällan om ett framtiden med fyra skandinavisk talande delstater som styrs från Bryssel och Frankfurt. Vår samlade röstvikt i den fullbordade Unionen kommer på sin höjd att utgöra några få procent.

Det vore önskvärt att det i debatten fördes fram fler alternativ. Ett sådant är bildandet av ett skandinaviskt statsförbund, där de fyra länderna fortsätter att existera men med ett närmare samarbete inom utrikespolitik, penningpolitik och inte minst näringslivspolitik. Ett sådant samarbete skulle kunna trygga vår livsstil. Ett första steg, som vi dessutom har erfarenhet av från perioden 1873-1924, är införandet av en gemensam valuta. Kronan firar i år 130 års jubileum och används, om än i nationella versioner, från den kanadensiska gränsen i väster till den ryska gränsen i öster. Tillsammans representerar de fyra länderna en region som ur ekonomisk synvinkel utgör cirka 60 % av den kanadensiska ekonomin. Det finns ingen anledning varför vi inte skulle kunna vidareutveckla ett sådant samarbete !

Til grundlovsko på Christians

Af Leif Kajberg

Folketinget afholdt mandag den 2. juni 2003 en 5-timers grundlovs-konference i Landstingssalen på Christiansborg. Folketingets præsidium var vært, og hvervet som ordstyrer blev røgtet af nyhedsdirektør i Danmarks Radio Lisbeth Knudsen. Konferencen afsluttede den grundlovsdebat, som Folketingets Udvalg for Forretningsordenen i januar 2001 besluttede at gennemføre. Formålet med grundlovsdebatten har været at undersøge behovet for en grundlovsreform. Debatten har sat fokus på fundamentale problemstillinger i det danske folkestyre og i den demokratiske proces, og utallige emnearbejder i skoleklasser, møder, aktiviteter i lokale miljøer har kredset om det danske folks grundlov og dens behov for modernisering. Der er produceret hundredevis af elektroniske debatindlæg. Men har det været til nogen nytte? Det hedder sig, på Grundlovsdebattens hjemmeside, at "debatten har givet politikerne et grundlag for at kunne vurdere, om der er den nødvendige opbakning i befolkningen til en grundlovsændring." Men det er en helt skæv vinkel på dette vigtige emne, og det dokumenterer blot dødvandet og middelmådigheden i dagens danske politik: Populismen råder, og det samme gør de taktiske vurderinger, lurepassementaliteten og berøringsangsten over tidens store og principielle spørgsmål og udfordringerne, som den danske grundlov er stillet over for. Alt er ved det gamle. Typiske udsagn fra Venstres og De Konservatives folketingspolitikere i denne sammenhæng lyder: "Der skal først skabes en sag", før man vil give sig ud på den lange og stenede vej i retning mod en grundlovsrevision. Grundloven og dens revision er ikke en "(folke)sag." Man tror ikke, at væl-

nference sborg

gerne vil møde frem til stemmeurnerne, man undervurderer befolkningen og tiltror ikke vælgernes evnen til at engagere sig seriøst i et vigtigt principielt anliggende – et af de vigtigste måske – og give deres mening til kende. Næh, grundloven den er skam god nok, den rører vi ikke ved. Og §20 og suveræniteten, der eroderes bort, støt og sikkert, volder heller ikke åbenlyse kvaler udadtil. Pudsigt nok har de samme politikere – sådan lød en bemærkning i Snapstinget efterfølgende – ikke de samme betænkeligheder, når det drejer sig om at skabe en sag på EU-forbeholdene og sende disse til folkeafstemning! Hele denne flot iscenesatte øvelse i folkelig debat har på mange måder været et flop. Futil og frugtesløs.

Baggrund

Folketingets formand, *Chr. Mejdahl* bød velkommen og opridsede faserne og de synlige resultater i Grundlovsdebattens hidtidige forløb. Der har været afholdt en række konferencer, og der er fremkommet 123 forslag til en ny grundlov. Der er udsendt 5 nyhedsbreve og 2 temahæfter. Hertil kommer den elektroniske folkelige debat organiseret i 22 særlige debatfora. En særlig støtteordning blev etableret, Grundlovspuljen, som har imødekommet 160 ansøgninger om midler til afholdelse af debatarrangementer, udgivelser m.m. Frit Norden er en af de mange foreninger, organisationer, initiativgrupper, m.v., der lagde billet ind på og fik bevilget støttemidler fra denne grundlovspulje. Frit Norden var derfor indbudt til at deltage med en repræsentant i konferencen den 2. juni på Christiansborg. En conference, som skulle sætte punktum for denne intensive fase af den folkelige debat om Grundloven.

Hans Gammeltoft-Hansen, Folketingets ombudsmand, tog derefter over og gav en oversigt over de konferenceaktiviteter, der har været gennemført fra Folketingets side. Der har været afholdt en Marienlyst-konference om Danmarks deltagelse i EU (§19 og §20 plus regeringens mandat i EU) og andet internationalt samarbejde som et af deltemaerne. Folketinget har herudover afholdt tre specialkonferencer. Den første (september 2001) omhandlede parlamentarismen og folkeafstemningsinstituttet. Den næste (april 2003) fokuserede på emnet folkekirken mellem statskirke og frikirke, medens den tredje (maj 2003) havde fokus på Grundloven i forhold til internationale konventioner og organer (bl.a. udviklingen i suverænitetsbegrebet, indskrivning af Folketingets Europaudvalg i grundlovens tekst og behovet for modernisering af §20).

En række særlige problemkredse står nu tilbage med en vis vægt:

- Folkeafstemningerne og den øgede brug af disse
- Parlamentarismen
- EU og det øvrige internationale samarbejde
- Folkekirkens stilling mv.
- Menneskerettighederne

Gammeltoft-Hansen stillede på denne baggrund det retoriske spørgsmål: Har diskussionerne affødt et fundamentalt krav om en nyskrivning af grundlo-

ven, rummer den grave-rende mangler, og er der behov for indholdsmæssige ændringer? Dette spørgsmål blev besvaret med et nej. Dog er der kommet så meget på tapetet i form af væsentlige problemstillinger i de senere år, at det bør inddrages, hvis Folketinget skulle beslutte at indlede en revisionsprocedure. Revisionen er således det springende punkt, den store varme kartoffel, som folketingets flertal viger uden

om at forholde sig til. Men hvordan ser handlemulighederne i øvrigt ud, hvis man skulle skride til værket? Sat på kort form tegner der sig ifølge Gammeltoft Hansen følgende muligheder/fremgangsmåder:

- Ingenting, man kan vælge intet at foretage sig
- En forfatningskommission
- En for-forfatningskommission
- En forfatningskommission med dobbelt mandat
- En grundlovsgruppe (til fremme af fortsat debat)

En veteranbil til §13-eftersyn

Lisbeth Knudsen afrundede denne indledende del af seancen ved at sammenligne Grundloven med begrebsparret 1) en smuk veteranbil 2) en solid og velholdt 50-årig, som endnu har mange år og muligheder foran sig.

Herefter blev debatten i plenum åbnet, og mikrofonerne vandrede rundt. Veteranbil-metaforen blev brugt i flere indlæg. Flere markante EU-modstandere og –skeptikere var til stede, og de satte deres præg på debatten. Men det var som om de tilstedeværende folketingspolitikere krøb uden om på dette punkt. *Adam Wagner* anklagede regering og folketing for ikke at tage Grundloven alvorligt; man har ladet Grundloven underminere af unionsudviklingen. *Jørgen*

Tved ankede over, at debatten ikke når ned til det plan, hvor almindelige mennesker befinder sig. Hvis politikerne ønsker at komme igennem med en grundlovsændring, er det nødvendigt at tage diskussionen på gulvplanet, ellers vil det blive svært at samle stemmer. En af dem, som tog ordet, anbefalede simpelt hen en afskaffelse af Grundloven (!), som efterhånden har antaget karakter af en metafysisk og nærmest sakrosant størrelse. Den har fået en urørlighedsstatus, og hvis de mange rettigheder, som man foreslår indført, skal indskrives i lovens tekst, kommer man ikke uden om også at grundlovsfæste borgernes pligter! *Karina Rohr Sørensen* fremholdt, at Grundloven bør gennemskrives med almindelige ord, således at man kan vide helt bestemt, hvor grænserne går (i forhold til EU og EU-forfatningen). Som situationen er nu, afgiver vi fra dansk side suveræniteten på en lang række områder. Lad os give Grundloven et eftersyn, så vi kan se, hvor grænsen går! *Mogens Rump* tog bl.a. afstand fra overbetoningen af §20 i dens egenskab af undtagelsesbestemmelse. Den undtagelsesbestemmelse, der findes i loven, må ikke misbruges til at underminere det hele. Han omtalte en tegning, der for nylig har været trykt i *Jyllands-Posten*, og som viser en rotte, som æder den danske Grundlov. Denne tegning viser tingene sådan som de rent faktisk er. Han tilføjede, at den 17. maj i Norge er en glædedag, modsat 5. juni i Danmark, som efterhånden har fået noget tamt, støvet og selvforherligende over sig samtidig med at den danske grundlov er på vej til at dø! *Karl Otto Meyer* så gerne, at de dansk-nordiske principper, som Grundloven bygger på, udbredes internationalt, således at de også med tiden vinder indpas i andre landes forfatninger. *Karl Otto Meyer* sammenstillede i et indlæg en eventuel ny dansk grundlov og EU-traktaten/EU-forfatningen. Hvis man vedtager, at Grundloven i Danmark skal underordnes EU-grundloven, så skal

der en behandling til efter §88, fremhævede han (§ 88 lyder: "Vedtager Folketinget et forslag til en ny grundlovsbestemmelse, og regeringen vil fremme sagen, udskrives nyvalg til Folketinget. Vedtages forslaget i uændret skikkelse af det efter valget følgende folketing, bliver det inden et halvt år efter den endelige vedtagelse at forelægge folketingsvælgerne til godkendelse eller forkastelse ved direkte afstemning. De nærmere regler for denne afstemning fastsættes ved lov. Har et flertal af de i afstemningen deltagende og mindst 40 pct. af samtlige stemmeberettigede afgivet deres stemme for Folketingets beslutning, og stadfæstes denne af kongen, er den grundlov.") .

Præsentation af grundlovsprojekter

Herefter var det tid til præsentation af Højskolernes Grundlovsprojekt. Udgangspunktet for dette projekt har været en kritik af Grundloven som bedaget med et voldsomt behov for opdatering og fornyet sprogdragt. Det blev skitseret fire scenarier for det danske samfund:

- Det selvbevidste samfund
- Klippekorssamfundet
- Seertallene bestemmer
- Den bløde supermagt

Scenarierne fik nogle ord med på vejen; 800 højskoleelever har været involveret i forberedelsen af scenarierne. Adressaten er magthaverne. Efter skolerne har også været involveret i

Danske partibogstaver:

A	Socialdemokratiet
B	Radikale
C	Konservativt Folkeparti
F	Socialistisk Folkeparti
O	Dansk Fokleparti
Q	Kristeligt Folkeparti
V	Venstre
Ø	Enhedslisten

et grundlovsprojekt, som ligeledes blev fremlagt på konferencen i Landstingsalen.

Politikernes røst

Efter et indslag med præmieoverrækelse (de bedste grundlovsprojekter) blev det politikernes og partiernes tur til at ytre sig – dog med mulighed for at deltagere i plenum kunne komme til orde i korte bemærkninger også under denne del af festen. Essensen af partirepræsentanternes indlæg kan gengives på følgende måde:

- *Birthe Rønn Hornbech* (V): Haster ikke med en grundlovsændring
- *Morten Bødskov* (A): Ja, vi skal have en ny grundlov i Danmark, vi ønsker en forfatningskommission nedsat
- *Søren Krarup* (O): Nej til revideret grundlov; voldsomt udfald mod menneskerettighedsmagerne; alene af sproglige grunde skal vi bevare denne grundlov, fristes man til at sige!
- *Aage Frandsen* (F): Den mest utidssvarende grundlov i et demokratisk land; skal laves som.
- *Kaj Ikast* (C): Intet behov for at lave Grundloven om i øjeblikket. Vi har god tid; den grundlov, vi har, er god og effektiv.
- *Niels Helveg Petersen* (B): Grundloven bør smide forklædningen og skrives om. Der er flere områder, hvor fornyelse er tiltrængt (frihedsrettigheder fx). Den danske grundlov bør kort sagt bringes på niveau. Strategien: 1) Skal vi have en grundlovsdiskussion? 2) Gå i gang med arbejdet i en grundlovskommission.
- *Jan Sjørnsen* (Q): Ja, der er behov for en grundlovsændring; de politiske partier burde være drivkraften i en egentlig grundlovsrevision. Grundloven skal være mere end et klenodie, der kan støves af ved festlige lejligheder.
- *Line Barfod* (Ø): Også på tide at få grundlov for de fattige! (Ordspil: Danmarks Riges Grundlov). En

grundlovsrevision skal fx også sikre mod meget store indgreb i den personlige frihed, fx udlevering af danske statsborgere til retsforfølgelse og afstraffelse i udlandet. Det vil blive en proces, der tager flere år, og som skal baseres på inddragelse af de folkelige bevægelser, græsrodsorganisationer m.fl. Hvordan får vi en grundlov, som udvider demokratiet og ikke indskrænker det?

Røster fra salen

Herefter kom salen ind med nogle bemærkninger. En af deltagerne pegede på muligheden af at tage Grundloven op i forbindelse med næste folketingsvalg: Hvis regeringen og dens flertal ikke vil en revision af Grundloven, så lad det blive et tema i debatten op til folketingsvalget!

Drude Dahlerup sondrede mellem to alternativer:

1) Den ærlige grundlov (inkorporering af EU etc.);
2) Fastholdelse af grundlovens nuværende udformning men med en opstrammet §20, således at man aktivt modvirker tømningen af Grundloven for indhold. Samtidig vil det være ønskeligt med nærmere bestemmelser for, hvordan folkeafstemninger skal afholdes, fx med hensyn til fordeling af pengemidler til parterne. Med andre ord, fastsættelse af spilleregler. Der bør derudover indføres en forfatningsdomstol, som kan tage stilling til lovforslags lovmedholdelighed.

Jonathan Motzfeldt plæderede for, at en ny grundlov også skal give mulighed for grønlandsk selvstyre inden for et rigsfællesskabs rammer. De rammer, vi har i øjeblikket, er alt for snævre.

Jan Møgelbjerg fandt det nedslående, at det er befolkningen selv, som skal kræve en grundlovsrevision. Det burde være selvindlysende for politikerne men er det åbenbart ikke. Vi skal have en grundlov, som sikrer

Danmarks fortsatte eksistens og de værdier, vi lægger vægt på.

Niels Helveg var imod at stramme §20, men Grundloven bør sige, at Danmark er en selvstændig nation!

Aage Frandsen bakkede op om, at Grønland skal have en § i en kommende grundlov, som muliggør udtræden af rigsfællesskabet.

Line Barfod var enig med *Drude Dahlerup* i, at vi bør gøre meget ud af §20 og var fortalere for at bestemmelser, som indskrænker muligheden for at afgive mere magt til EU.

Karl Otto Meyer knyttede an til diskussionen om suverænitetsafgivelse og den manglende sondring mellem, hvad der er Folketingets, og hvad der er EU's opgaver, dvs. kompetencefordeling og kompetencekatalog. Kunne man ikke få Folketingets partier til at forholde sig til denne opdeling/sondring? Og kan man ikke få en klar tilkendegivelse fra danske politikere om at man afviser unionsborgerskabet! To klare tilkendegivelser på dette punkt, dvs. nej til europæisk statsborgerskab, fik *Karl Otto Meyer*: Fra *Line Barfod* og fra *Søren Krarup*!

Lisbeth Knudsen kunne afsluttende konstatere, at der havde været stor spændvidde i de artikulerede syns-

punkter, og *Chr. Mejdahl* konkluderede, at grundlovsdebatten nu bevæger sig ind i ny politisk fase. Han tilføjede, at der vil blive udarbejdet en samlet rapport (over grundlovsdebattens indhold og forløb), der kan ligge klar i august, og som kan finde anvendelse ved det nye folketingsårs begyndelse. Fra Folketingets side har man hyret en journalist til denne opgave.

På konferencen blev vinderne af Folketingets grundlovs konkurrence „Skriv Danmarks nye grundlov“ kåret, og de fik overrakt pengepræmier til en samlet værdi af 235.000 kroner. 1. præmien gik til en gruppe studerende fra Århusområdet, 2. præmien blev tildelt 2. y på Skive Gymnasium, medens 3. præmien blev overrakt 7. b på Vemmelev Skole.

De var der alle sammen på denne smukke 2. juni på Rigets borg – ved et pudsigt sammentræf var arrangementet placeret på 11-årsdagen for det afstemningsresultat, som politikerne så skændigt tilsidesatte (grundlovsbrud?). De politiske partier kørt i stilling på podiet og et mylder af repræsentanter for foreninger, interesseorganisationer og borgerinitiativer. Kransekagefigurer, den statsretslige, professorale ekspertise, medier, græsroddere, fagforeningsfolk, EU-modstandere, folkeoplydere, hverdagsmagere, tovholdere og iscesættere, den *coole* og blaserte folkeskoleelev i hullede jeans og gymnasiepiggen i stumpebluse. Men der blev ikke givet vished for en grundlovsreform.

Skandinaviska Kronalliansen: En bakgrunds- orientering

Af Johan Lindblad

Bakgrund

Under åren 1873 till 1924 hade Sverige, Danmark och Norge (från 1875) samma valuta. Det var först i och med införandet av den skandinaviska valutan 1873 som vårt myntslag kom att kallas för "Krona". Den 23 maj 2003 är det exakt 130 år sedan som den skandinaviska kronan infördes i Sverige och Danmark. Den 14 september är det folkomröstning om EMU i Sverige. Då har folket att ta ställning till om vi ska ersätta kronan med euron. Frågan som folket ska ställas inför vid valutaomröstningen i höst är redan formulerad. Nej eller Ja till euron. Ett ja till euron innebär att kronan för alltid är borta och att vi har frånhänt oss möjligheten att föra en egen valutapolitik. Vi behöver säkert inte orda så mycket om konsekvenserna av detta. Det är redan väl utrett genom den allmänna debatten. Finland har redan bytt ut den finska marken mot euron, utan att först förankra beslutet genom en folkomröstning. Danmark har redan en gång fått ta ställning till krona eller euro, och har en gång avvisat bytet av valuta. En ny folkomröstning om euron och övriga danska förbehåll lär dock komma upp igen under de närmaste åren.

Om vi säger nej till euron

Om vi säger nej till euron vid höstens folkomröstning, vad sker då? En sak som garanterat sker är att vi kommer att få nya folkomröstningar om euron igen och igen till dess att vi antingen har fått euro i Sverige, eller tills dess att EMU som valutaunion har kollapsat. De flesta ekonomer är eniga om att EU inte är något optimalt

valutaområde. Det är däremot (enligt samma bedömare) Norden. "Införandet av euron är ingen ekonomisk fråga utan primärt en politisk. Det finns nämligen inga goda ekonomiska skäl att byta ut kronan mot euron, tvärt om! Euron är ett politiskt projekt i syfte att integrera Europas ekonomier. Ett ja till euron är ett politiskt ställningstagande, inte ett ekonomiskt. Det är inte heller ett litet isolerat val, utan införandet av en gemensam valuta för EU innebär ett medvetet steg i riktning mot ett "Europas Förenade Stater". Skandinaviska Kronalliansen har ingen åsikt om detta i sig, men är mån om att folk får klart för sig att en gemensam valuta på sikt leder till en europeisk stat, antingen avsiktligt eller av "nödvändighet".

Om vi säger nej till EMU...

Ett nej till euron vid höstens folkomröstning leder sannolikt till att regeringen börjar att planera för när man kan hålla en andra folkomröstning om samma sak igen. Det kan också hända att den svenska kronan får uppleva en försvagning, att tilltron till den svenska kronan och till Sverige tillfälligt försvagas som en direkt reaktion på folkomröstningsresultatet. Däremot om Sverige aktivt går in i ett alternativ till euron så minskar sannolikheten att vi åter får folkomrösta om euron inom den närmast kommande 20-årsperioden. Det kan också ge en omedelbar injektion av tilltro till Sverige, då man så tydligt kan se att Sverige hanterar frågan med nya friska tag. Att på förhand signalera att om det blir ett nej till euron, så påbörjas ett arbete för att överväga en skandinavisk krona i stället, skulle kunna innebära att Sverige slipper en lika

negativ reaktion på nejresultatet i euroomröstningen.

Fördelar med en skandinavisk valutaunion!

Enligt gängse ekonomisk teori om valutaunioner så finns det ett antal kriterier som berörda länder bör uppfylla för att det ska bli en lyckosam union. Danmark, Norge och Sverige utgör tillsammans ett klassiskt exempel på ett område där en union skulle kunna fungera.

- Länderna är lika varandra ekonomiskt och kulturellt.
- Länderna har ungefär lika stor befolkning.
- Länderna ligger geografiskt nära varandra.
- Det finns en hygglig språkförståelse
- Levnadsstandarden är ungefär den samma.
- Utbildningsnivån i länderna är jämbördig.
- Industristrukturen är ganska likartad
- Det politiska systemet är i princip det samma i alla länderna.
- Länderna har betydande handelsförbindelser.
- Länderna för en likartad ekonomisk politik sett över en längre tid.
- Länderna har sedan flera decennier en gemensam fungerande arbetsmarknad med stor arbetskraftsrörlighet

Norden har därtill en konjunkturcykel som ofta följs åt tack vare de redan sammanflätade ekonomierna. Således ökar det politiska och ekonomiska intresset för Skandinavien om vi har en gemensam valuta. Vi uppnår ett större valutaområde, vilket i viss mån skyddar oss mot valutaspekulationer. Jämfört med euron så blir våra ekonomier stabilare, och vi slipper att drabbas av samma ekonomiska risker som om vi väljer euron.

Euro møder den lille krone...

Argument mot medlemskap i EMU idag...

EMU är ett experiment där det inte finns några likartade föregångare att dra lärdom av. Det finns ett antal grundläggande brister med EMU som gör den direkt olämpligt att införa i Skandinavien. Nedan nämns några av dessa brister...

1 Det finns ingen fungerande europeisk marknad. Trots allt tal om fri rörlighet för människor, varor och tjänster så är EU i praktiken inte en integrerad marknad. Det är ytterst ovanligt att exempelvis en svensk myndighet/organisation/företag begär in offerter från t.ex. Portugal eller Italien, trots att prisnivån där oftast är lägre. Orsaken är sannolikt att de politiska och administrativa strukturerna, kulturen, och språken är för olika för att det ska kännas naturligt för företag och andra att operera på ett alleuropeiskt plan.

2 Det kan råda lågkonjunktur i ett land och samtidigt högkonjunktur i ett annat. Det finns då inget sätt för Europeiska Centralbanken (ECB) i Frankfurt att anpassa sig till båda dessa förhållanden samtidigt. Ska banken understödja den svaga eller befrämja den starke? I praktiken (om än ej i teorin) så kommer sannolikt de stora EU-ekonomierna (främst Tysklands och Frankrikes) intressen att styra centralbankens åtgärder.

3 Vem ska utöva politisk kontroll över ECB? Vem har det yttersta ansvaret om EMU kollapsar? Eftersom EU ännu inte är en stat, så finns det ingen central instans som bär det yttersta ansvaret för att EMU fungerar i längden.

4 Respektive land har kvar kontrollen över skattepolitiken. Hur kommer länderna att agera nationellt vid låg-

konjunkturer? Hur ska man i samband med nationella val kunna förhindra att regeringar/partier utlovar skattesänkningar/höjningar och ökade offentliga utgifter? Hur samverkar detta med ECB:s stabilitetsmålsättningar och krav på låg statsskuld m.m.?

5 Målet med EMU har inte slagits fast. Är dess uppgift att värna om prisstabiliteten, eller ska den stimulera tillväxt och välstånd?

EMU, en senare möjlighet?

Regionala valutor mellan likartade länder inom EU/Europa är ett bättre alternativ än att redan idag ge sig in i ett ekonomiskt vågspel med potentiellt ödesdigra konsekvenser för vårt lands ekonomi och välfärdssystem. När Europas stater har blivit mer ekonomiskt likartade och integrerade, kan en gemensam europeiskt valuta övervägas. Tiden för detta är inte mogen ännu!

Väntade motargument mot en skandinavisk krona

Sannolikt kommer kravet på en skandinavisk krona att avvisas av regering och Riksdag. Media kan eventuellt tänkas tycka att det är lite kul att ta upp frågan eftersom den är så ny och "udda". Från politiskt håll kommer man säkert att få höra:

1. Valet står inte mellan en skandina-

visk krona och euro, utan mellan en svensk krona och euro.

Vår motkommentar:

Det är visserligen sant, men om vi väljer att rösta nej till euron nu, så kan vi senare säga ja till en skandinavisk krona. Säger vi däremot ja till euron den 14 september så har vi av sagt oss möjligheten att välja något annat senare.

2. Varför hitta på en ny valuta? Borde vi inte i stället avskaffa alla småvalutor och välja euron?

Vårt svar:

Vore det så att EU vore ett mer enhetligt område rent ekonomiskt och politiskt, dvs om EU/Euroland hade varit ett optimalt valutaområde, så kunde man naturligtvis förespråka en gemensam valuta för hela EU. Så är dock inte fallet idag, varför euron utgör ett stort ekonomiskt risktagande som endast är politiskt motiverat. Dessutom finns det demokratiska skäl att vilja behålla en viss kontroll över den egna valutapolitiken. Tre länder som är så lika varandra som Danmark, Norge och Sverige, och som har en så pass hög grad av samsyn, har betydligt bättre förutsättningar att lyckas bilda en fungerande valutaunion än vad så pass disparata länder som Finland och Grekland har.

3. Varför skulle Danmark och Norge vilja gå in i en skandinavisk valutaunion? Danmark har ju redan sagt nej till euron, och Norge är inte ens med i EU?

Vårt svar:

Danmark har sagt nej till euron, men kommer att ställas inför samma fråga ännu en gång inom ett antal år. Det bästa sättet att undvika euron på är att investera i ett alternativ, exempelvis en skandinavisk krona! För Norges del så talas det en hel del om en ny folkomröstning om ett norskt EU-medlemskap. Om sådana förhandlingar skulle komma till stånd är det positivt för Norge att kunna förhandla bort euron till förmån för en skandinavisk krona. I annat fall kommer euron att "bakas in" i villkoren för medlemskap i EU. Mycket talar för att det norska folket skulle föredra en skandinavisk krona framför euron, oavsett sitt förhållande till EU.

artiklen fortsättes på side 10

Nordisk Folkerigsdag

folkemøde, 30. juli – 2. august 2003

Høgskolen i Lillehammer, Norge

KONFERANSE:

EU på vei mot en stormakt. Nordisk folkestyre i fare?

PROGRAM:

Onsdag 30/7

14.00 Registrering - Politisk torg - kaffe/te

15.00 Åpning - kulturelt innslag

15.30 EU på vei mot en stormakt

Ole Krarup (DK)

16.30 Virkninger for folkestyre

Trine Skei Grande (N)

17.30 Økonomisk politikk og ØMU

Hans Lindqvist (S)

18.30 Middag

20.00 Åpen debatt

Torsdag 31/7

09.15 Arbeid-, helse- og sosialpolitikk

Else Hammerich (DK) ?

10.15 «Medborgaren som försvann»

Gunilla Winberg (S)

11.15 Kaffe / te

11.45 Åpen debatt

13.00 Lunsj

14.30 «Makten over Maten»

Åke Karlson (S)

15.30 Paneldebatt

18.00 Middag

19.30 Bjørnsonkveld med tur til

Aulestad. Pris kr. 100,-

Fredag 1/8

09.15 Kan Norden brukes til noe?

Jesper Morville (DK)

10.15 Samarbeid med Baltikum

Ulla Klötzer (F)

11.00 Kaffe / te

11.30 Åpen debatt

13.00 Lunsj

14.30 Norden og sikkerhetspolitikk

Gunnar Garbo (N)

15.30 Paneldebatt

18.00 Middag

20.00 Arbeidsgrupper / verksted

Lørdag 2/8

09.15 Mellomstatlig samarbeid

Dag Seierstad (N)

10.30 Paneldiskusjon

11.30 Kaffe / te

11.45 Oppsummering og avslutning

NB! Forbehold om endringer i programmet.

Nordisk Folkerigsdag er et nettverk med utspring i motstanden til EU-medlemskap og i ønsket om å styrke det nordiske samarbeid. Folkerigsdager har vært arrangert i Sverige, Finland, Danmark og Norge.

Nordisk Folkerigsdag arrangeres i år for 10. gang, som en konferanse. Konferansen vil rette søkelyset på EU's utvidelse og forslag til ny unions-traktat (grunnlov). Folkestyrets vilkår blir et sentralt tema.

Konferansen skal være et idéverksted og samlingspunkt for samfunns-engasjerte mennesker.

Det ventes et deltakertall på 100 personer.

INNLEDERE:

Ole Krarup (DK)

Medlem af EU-parlamentet for Folkebevægelsen mod EU, professor, dr.jur. Københavns Universitet.

Hans Lindqvist (S)

Tidligere EU-parlamentariker, ordförande i nätverket centernej till EG og Europa-ordförande i TEAM

Trine Skei Grande (N)

Stortingsrepresentant og parlamentarisk leder i Venstre

Else Hammerich (DK)

leder af Center for Konfliktløsning og tidligere medlem av EU-parlamentet for Folkebevægelsen mod EU

Åke Karlson (S)

Småbrukarlagets leder i Sverige

Jesper Morville (DK)

Folkebevægelsen mod EU og leder av Frit Norden

Dag Seierstad (N)

Utredningsleder i Nei til EU

Ulla Klötzer (F)

Leder i Alternativ til EU og tidl. styremedl. i TEAM

Gunnar Garbo (N)

Tidligere stortingsrepresentant og leder av Venstre

Gunilla Winberg (S)

Medlem av Miljöpartiet de Gröna og leder i svensk Framtiden i våre hender.

ARRANGØRER:

Folkerigsdagens Venner i Norge, Lillehammer Nei til EU og foreningen Frit Norden i Danmark

Se nettsted:

<http://www.fritnorden.dk/>

LITT HISTORIKK:

Første Folkerigsdag fant sted på Vega i 1990 og i Sogndal 1991. Senere har Folkerigsdager vært arrangert i Kungälv (S) i 1992, Bornholm (DK) i 1993, Åbo (F) i 1994, Kalmar (S) i 1997, Falun (S) i 1999, Thy (DK) i 2000 og Gøteborg (S) i 2001

AV RAPPORTER FINNES: Vegarapporten (1990) og Sogndalmanifestet (1991)

PRIS OG TILMELDING

Deltakeravgift: kr. 250,- (eller kr. 100,- pr. dag)

Betales til: Nordisk Folkerigsdag 2003 Norge - Postbanken 0531.51.14855

Sverige - v/ Svenska FIVH

Postgirokontonr. 244 19 - 4

Danmark - v/ Foreningen Frit Norden

BG Bank kontonr. 317 - 7920

Påmeldingsfrist 20. juli til:

Nordisk Folkerigsdag 2003

Postboks 245, N- 2602 Lillehammer

Postbanken 0531.51.14855

eller til kontaktpersoner:

DK v/ Jakob Buhl Tlf: 45 358 21 800

jakob@folkebevaegelsen.dk

N v/ Torbjørn Dahl Tlf: 47 612 61

458tordahl@online.no

S v/ Gunilla Winberg tel./fax 46 8 84 34 16

gunri@telia.com

F v/ Ulla Klötzer Tlf: 358-(9)81 01 67

ullaklotzer@yahoo.com

Vinterbillede af Høgsholen i Lillehammer

KONFERANSETELEFON: 97 16 70 46

MÅLTIDER PÅ HØGSKOLEN

Lunsj ca. kr. 75,-
Middag ca. kr. 100,-

OVERNATNING

Bestill så fort som mulig
Gjestebu <ss-bu@online.no>
Tlf: +47 612 54321 Priser fra kr. 100,-
Comfort Hammer Lillehammer
<hammer@comfort.choicehotels.no>
Tlf: +47 61 26 35 00 Priser fra kr. 610,-
Marys Guest House
<post@marysguesthouse.no>
Tlf: +47 61 24 87 00 Priser fra kr. 350,-
**Birkebeineren Hotel/ Motel
& Apartments**
Tel. +47 61 26 47 00
<booking@birkebeineren.no>
A/L Jorekstad fritidsl.
(<http://www.jorekstad.no/>)
Tlf: +47 61 05 70 60 Leilighetspriser fra
kr. 750,-
Lillehammer Motell & Camping
Tlf: +47 61259710 <http://www.motelcamp.no/index2.htm>
Se også nettstedet:
<http://www.lillehammerturist.no/hoved.htm>

TRANSPORT:

(ca. 4 km fra jernbanest. til Høgskolen)
NSB- <http://www.nsb.no>
Bybuss nr. 001, 010 og 011

REJSEFORSLAG:

KØBENHAVN - LILLEHAMMER

BUS OG TOG

Säfflebussen har ni daglige afgang og går fra DGI-byen tæt ved Københavns Hovedbanegård til Oslo busterminal. En enkeltbillet KBH. - Oslo koster:
Voksen: 310 kr
Barn, ung under 26 år, pensionist: 250 kr
Flere oplysninger fås på:
Telefon: 33 23 54 20
<http://www.safflebussen.se>
Togbillet Oslo-Lillehammer retur koster 590 kr.

BÅD OG TOG

Man kan sejle med DFDS kl. 17 fra København den 29. juli. Båden er i Oslo kl. 9 om morgenen. Kl. 9.37 går der tog til Lillehammer, der ankommer omkring kl. 12. Det giver tid til at indlogere sig, hvor man nu skal overnatte, og være på Høgskolen kl. 14 til åbningen. Hvis man tager hjem umiddelbart efter folkemødet, lørdag eftermiddag, vil det ligeledes passe bedst at tage tog til Oslo og båd derfra kl. 17, ankomst søndag morgen kl. 9.15 i København. Prisen for en to-personers kahyt, retur, er 2370 kr.; for en firepersoners kahyt er prisen, retur, 2070 kr. Oslo-Lillehammer retur koster 590 kr. Med båden er der 10% rabat, hvis man rejser over 10 personer sammen. Er du interesseret i fællesrejse så kontakt Jesper Morville Tlf: 35 82 18 00
Flere oplysninger:
Telefon: 33 42 30 00
<http://www.dfdsseaways.dk> Klik videre på 'rejser og priser' og København-Oslo.

FLY OG TOG

SAS reklamerer i øjeblikket med specielt billige rejser mellem Europæiske hovedstæder: København - Oslo retur 945,00 kr. Dertil kommer så togbilletten til Lillehammer.
Flere oplysninger fås på:
Telefon: 70 10 20 00

TOG

Nattog for eksempel: København - Lillehammer over Södertälje, Hallsberg og Lilleström afgang fra København den 29. kl. 22.20 og ankomst i Lillehammer næste dag kl. 13.53. Selve nattoget er mellem Malmø (23.10) og Södertälje (5.37).

Der er mange dagtogsmuligheder: København - Göteborg - Oslo - Lillehammer er den mest direkte. Det kan gøres på én dag fra kl. 8.20 til kl. 19.54

Tog bliver særlig billigt, hvis man køber en Scanrailbillet, hvor man kan rejse ubegrænset i 5 dage indenfor en periode af 15 dage.

Pris: Børn under 12 år: 860 kr
Ung 12- 25 år: 1195 kr
Voksen 25-59 år: 1720 kr
Senior 60-? år: 1520 kr

Og prøv så at fantasere videre: Hvis man vælger et-dagsløsningen Kbh-Lillehammer, som nævnt ovenfor, har man med Scanrailbilletten, foruden hjemrejsen, tre ekstra dage hvor man kan rejse ubegrænset i Norden. Sikke ferieperspektiver!

Bemærk lige, at ligge/sovevogn ikke hører med under Scanrailbilletten og skal betales ekstra, men det er trods alt en billig måde at overnatte på. Scanrailbrochuren fås hos DSB.

Se også <http://www.scanrail.com> eller <http://www.dsb.dk/udland/tog/scandenavien.htm>

Fortsat fra side 7

4. En skandinavisk krona är inget realistiskt alternativ till euron

Vårt motargument:

Självklart är en skandinavisk krona ett alternativ. För det första så har vi redan konstaterat att de ekonomiska argumenten för att införa euron är svaga. Ställningstagandet är rent politiskt. Därmed så kan vi också slå fast att politiskt sett så finns det inga teoretiska hinder för en skandinavisk krona. Det är en fråga om politisk vilja, och i en demokrati kan man alltid välja. För det andra så måste det faktum att en svensk krona är ett realistiskt alternativ till euron per automatik innebära att en skandinavisk krona också är det med tanke på att en skandinavisk krona skulle vara större och stabilare än en svensk krona. Hade den svenska kronan inte varit ett realistiskt alternativ till euron så hade vi ju inte behövt folkomrösta! Medger vi att höstens folkomröstning är ett verkligt val och inte bara en demokratisk charad, så måste per definition även en skandinavisk krona vara realistisk. Med andra ord, antingen så medger man att EMU-omröstningen inte är en ekonomisk omröstning, utan en politisk. Då kan folket naturligtvis på politiska grunder göra den bedömningen att en skandinavisk krona passar Sverige bättre. Om det å andra sidan är en ekonomisk fråga så kan man inte hävda att en skandinavisk krona är mindre realistisk än en svensk krona.

5. Även en skandinavisk krona skulle ju innebära att Sveriges Riksbank inte själv kan kontrollera räntan och valutans värde. Vad har vi då vunnit i förhållande till ett införande av euron?

Vårt svar:

Det är visserligen sant att Sveriges Riksbank då inte själv skulle ha full kontroll över ränte- och valutapolitiken, men å andra sidan så bedrivs merparten av Sveriges handel

med övriga Norden, och våra samhällen och ekonomier är väldigt lika varandra. Trots att våra respektive kronvalutor inte har varit gemensamma på mycket länge så har valutornas inbördes värden åtföljt varandra förbluffande väl. Det skulle således inte på något sätt vara riskabelt att tillsammans med Danmark och Norge förvalta vår gemensamma Riksbank, som om vi frånhänder oss rätten att styra över dessa frågor, till den Europeiska Centralbanken i Frankfurt.

6. Varför vill ni inte bara behålla den svenska kronan, utan i stället ha en skandinavisk krona?

Vårt svar:

För det första så är vi övertygade om att en gemensam skandinavisk krona skulle gagna oss väl. Vi är alla små länder i norr, med likartad kultur, språk, värderingar och samhällssystem. Det skulle stärka oss att ha en gemensam valuta. Vi är också övertygade om att om vi bara säger nej till euron den 14 september så kommer regeringen (oavsett politisk färg) att inom ett obestämt antal år ta upp frågan om medlemskap i EMU igen och igen, ända till dess att folket röstat ja. Det enda sättet att motverka detta på är att förmå Sverige att tillsammans med Danmark och Norge (som inom kort sitter i en liknande situation) investera i ett tydligt alternativ, exempelvis en gemensam skandinavisk krona.

Se också *Nordiske Noter* side 11

Nordiske Noter

Samlet af Jakob Buhl og Leif Kajberg

HURRA! En nordisk ildsjæl fylder 95 år!

Poul Engberg, Askov, forfatter, forhenværende jurist, folkehøjskolelærer, folkehøjskoleforstander (bl.a. for Snoghøj 1958-1973) og frimenighedspræst, er rundet de 95!

Poul Engberg mistede sidste år sin Bodil. Trods dette er han blevet vel-signet med ny energi og er, sædvanen tro, i gang med endnu et bogprojekt til udgivelse på Poul Kristensens Forlag. I 1982 udgav vi på Frit Nordens Forlag hans værk „Frihed og fællesskab i Norden“. Deri forsvarede han bl.a. det nordiske frihedssyn. Jeg kunne have lyst til også at nævne „Nordens Folkehøjskoler“ fra 1948, „Folkenes Europa“ (skrevet sammen med Henning Eichberg) fra 1989, „Grundtvig og det ny Europa“ fra 1990, „Grundtvig mellem øst og vest - mellem sofia og ratio“ fra 1994, „Det glemte land“ fra 1998 (om de danske sydslesvigeres i hans øjne anderledes åndelige udvikling eller vækkelse) og hans genfortællinger af nordisk mytologi, som var en nedskrivelse af hans genfortællinger på radioens P1's „Kvart i ni“-udsendelser for nogle år siden. Poul Engberg har også udgivet en biografi om venen og højskolemanden Jørgen Bukdahl. Se evt. i gamle numre af „Frit Norden“. Det var folk som disse der forsvarede nordiske landes selvstændiggørelse (og dermed myndiggørelse) og derunder ikke mindst tilbageleveringen af de islandske håndskrifter.

Poul Engbergs bog ”Nationalisme eller Folke-lighed” er anmeldt i Frit Norden, nr. 3/2002 (s. 10-11).

Skandinaviska Kronalliansen

Den 3 april bildades en ny organisation, "Skandinaviska Kronalliansen", vars syfte är att inför EMU-folkomröstningen den 14 september, arbeta för ett nej till EMU, för att sedan i stället kunna gå vidare mot en gemensam skandinavisk krona. Föreningen har nu konstituerat sig och utsett en interimstyrelse. Ett första årsmöte kommer att hållas i Stockholm den 24 maj med början kl. 13:00. Plats: Norden i Fokus, Hantverkargatan 33 i Stockholm. Frågor och intresseanmälningar rörande föreningen kan tills vidare skickas till:

info@skandinaviskkrona.org.

Intresserade är välkomna att anmäla sig till föreningens mailinglista på ovan nämnda e-postadress. Primus motor og ildsjæl bag dette initiativ, Johan Lindblad, som er ordförande i interimstyrelsen Skandinaviska Kronalliansen, beder om at man gør sit til at "sprida denna information vidare till alla som du tror kan ha intresse av föreningen/bör informeras om föreningens existens! Sprida denna information till så många vänner, bekanta, släktingar och kollegor i Skandinavien som möjligt?! Alla som kan tänkas sympatisera med tanken på en skandinavisk krona i stället för EMU, oavsett om de annars är positivt eller negativt inställda till EMU... Lindblad tilføjer: "Jag kan också nämna att det kommer att genomföras en opinionsundersökning om en skandinavisk krona kontra EMU i juni."

Föreningens web-adresse:

www.skandinaviskkrona.org

Se Johan Lindblads baggrundsartikel side 6 i dette blad.

Det kendte svenske organ *Dagens Industri* bragte den 26. maj i net-udgaven, di.se, <http://di.se/NoFlash.asp?ArtID=2003\05\26\79516>

en omtale af Kronalliansen og et interview med Johan Lindblad. Interviewet har affødt en livlig elektronisk debat og kastet adskillige indlæg af sig, både pro et contra. "Åntligen!", "Go, go, go!" "Strålende idé!" er overskrifterne på de mest entusiastiske kommentarer. Lindblad tilføjer i en mail: "Jag ville bara berätta att Skandinaviska Kronalliansen har intervjuats av Dagens Industris nättidning, med mycket positivt resultat. Flera företagare har anmält intresse för medlemskap (flera vill vara aktiva) och entusiasmen i diskussionsforat på sidan är påfallande stor..." Kronan som valuta firar 130 år i år (den 23 maj 1873).
Kilde: Bl.a. e-mails fra Johan Lindblad, april 2003.

Nyheter om EMU

Løbende input til og kritiske synspunkter i relation til den svenske ØMU-debat bringes i: Nyhetsbrev från Folkrörelsen Nej till EU. Hör gärna av dig med synpunkter till nyheteromemu@nejtilleu.se Detta nyhetsbrev finns även i webbversion: <http://www.nejtilleu.se>
Vänliga hälsningar
Folkrörelsen Nej till EU

Kortlægning af grænsehindringer i Norden

Den tidligere danske statsminister Poul Schlüter er udpeget som den svenske samarbejdsministers særlige repræsentant i arbejdet med fjernelse af grænsehindringer i Norden.

På vegne af Nordisk Ministerråd

skal Poul Schlüter frem til Nordisk Råds session i slutningen af oktober 2003 undersøge og foreslå, hvordan grænsehindringer for personers bevægelighed i Norden kan nedbrydes.

Poul Schlüter vil skulle sikre, at det politiske fokus fastholdes i arbejdet med fjernelse af grænsehindringer i Norden. Dette vil blandt andet ske ved at sikre, at de aktiviteter som indgår i Ministerrådsforslaget til opfølgning af den tidligere finske samarbejdsminister ambassadør Ole Norrbacks rapport om "Nordboers rettigheder" bliver fulgt effektivt op.

Den overordnede opgave for Poul Schlüters arbejde vil være at finde konkrete løsninger på juridiske og bureaukratiske problemer, der skaber barrierer for den ønskede mobilitet af personer mellem de nordiske lande.

Man kan indsende (pr. e-post: poul.schluter@nmr.dk) personlige historier eller erfaringer i forbindelse med grænsehindringer i Norden til Poul Schlüter. Desværre, tilføjes, det, vil Poul Schlüter ikke kunne besvare alle henvendelser, men han vil tage højde for disse i sit arbejde med fjernelse af grænsehindringer i Norden, hedder det. Man kan kun ønske den danske ex-statsminister god vind. Der bliver nok at tage fat på. Fx også de grænsehindringer, som den nuværende danske regering vedligeholder eller skaber i Norden.

Estland vill gärna tillhöra det Nordiska rådet

Estland och kanske också de övriga baltiska länderna vill gärna tillhöra det Nordiska rådet. Det sa ordföranden för den estniska delegationen av baltiska församlingen Trivimi Velliste vid en presskonferens i Lund 29. april i samband med avslutningen av det 4:e parlamentarikermötet mellan

Nordiska Rådet och Baltiska församlingen. Estland var svenskt före Skåne och det finns ingen motsättning mellan Norden och EU-medlemskap, sa Velliste. Nordiska rådets president Inge Löning hoppades å sin sida att alla de nordiska och baltiska länderna skulle vara medlemmar av EU och NATO inom en tioårsperiod. Först då kan vi utforma en gemensam politik, sa Löning idag. Den svenska delegationens ordförande Gabriel Romanus hoppas att det nordisk/baltiska samarbetet kommer att betyda större inflytande för de små nordiska länderna. Som exempel tog han alkoholpolitiken. Vårt EU-inträde har inneburit att vi tvingats släppa på alkoholrestriktionerna vilket fått till följd att svenskarna dricker mer än någonsin. Här kan vi ha ett gemensamt intresse inom EU, sa Gabriel Romanus. Samarbetet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen går nu in i ett intensivare skede. Det menade de båda organisationernas parlamentariker i ett gemensamt uttalande från sitt möte i Lund. Kampen mot organiserad brottslighet, korrupktion, handel med barn och kvinnor och med narkotika framhölls i resolutionen som viktiga samarbetsområden för en fortsatt utveckling av demokrati och välfärd i länderna. Skydd av miljön med särskild fokus på Östersjön samt beredskap för katastrofer och terrorism är andra områden som skall prioriteras i det fortsatta samarbetet. EUs nordliga dimension samt åtgärder för att ge små länder inflytande i unionen framhålls särskilt. Parlamentarikerna välkomnade ett fastare samarbete på minister-sidan och uppmanade till regelbundna ministerrådsmöten om sakpolitik mellan alla de åtta länderna.

Kilde: Pressemeddelelse Nordisk Råd

Færøyene vil inn i Nordisk Råd: Færøyene ønsker fullt og selvstendig medlemskap i Nordisk Råd

Ifølge NTB-Ritzau 16.05.2003 ønsker Færøerne fuldgyltigt medlemskap af Nordisk Råd: Et enstemmig lagting og landsstyret står bak en henvendelse til Anders Fogh Rasmussen hvor den danske statsministeren blir bedt om å støtte færøysk medlemskap i rådet. Landsstyret ber Fogh Rasmussen sende søknaden videre til henholdsvis Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd med anbefaling om fullt og selvstendig medlemskap. Færøyene klassifiseres sammen med Åland og Grønland som selvstendige enheter i Nordisk Råd. Færøyene har to medlemmer i rådet og kan delta på møter i ministerrådet, men har ikke stemmerett.

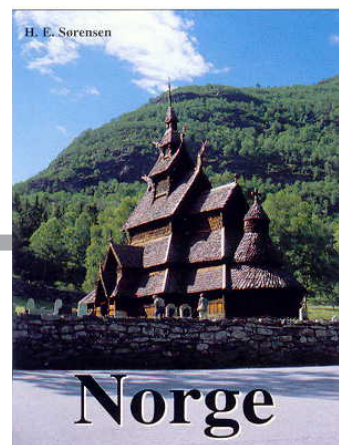
Kilde: <http://www.samiradio.org/norwegian/2003/05/731341.html>

Grønland og Grundloven

Grønlænderhuset i København arrangerede den 12/6 en markering af Grundlovens 50-års dag, som samtidig er 50-årsdagen for Grønlands formelle ligestilling med Danmark. Forfatteren Mads Lidgaard og den unge grønlandske forfatter og samfundsrevser Kelly Berthelsen diskuterede dette emne sammen med tidligere MF og grønlandsminister Knud Hertling. Kelly Berthelsen dokumenterede med eksempler fra Grundloven, at Grønland efter hans opfattelse ikke, trods Grundlovens ord, er ligestillet del af året.

Valget på Island: Ingen EU-tilnærmelse!

Før det islandske valg, 10. maj] Under valgkampen har EU-saken i liten grad vært et tema, og ifølge de siste meningsmålingene er det nå bare omkring 30 prosent av islendingene som støtter et EU-medlemskap. Bli Oddssons konservative parti sittende med ledelsen i regjeringen, er det nærmest utenkelig at Island sender en EU-søknad i den neste fireårsperioden, mener de fleste observatører i Reykjavik. Under en fjernsynsdebatt ble statsminister Oddsson spurt om han ikke kunne komme til å endre EU-standpunkt. Statsministeren svarte: - Jo. Jeg kan jo bli gal. *Kilde: Aftenpostens netudgave: <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/article.jhtml?articleID=543526>*

Ny bog på dansk om Norge

”Norge – en kulturhistorisk rejse” er titlen på en bog forfattet af H.E. Sørensen, der driver en omfattende forlagsvirksomhed i Skærbæk. Bogen er ifølge forfatteren baseret på adskillige rejser gennem Norge fra nord til syd, på læsning af norske digtere og historikere og – på et halvt århundredes fascination af landet og dets kultur. Bogen vil kunne gøre fyldest både som rejsehåndbog og som lærebog i en Norden-fremmed, historieløs tidsalder, der i Danmark også siger farvel og tak til geografi som undervisningsfag. Mange illustrationer. Forlaget Melbyhus, Melbyvej 27, 6780 Skærbæk, tlf.: 7475 1704, melbyhus@mail.tele.dk

Norden er konkurrencedygtigt

Nordens konkurrenceevne er i top. Det viser dette års udgave af analysen World Competitiveness Yearbook, der offentliggøres af den internationale business school IMD i Lausanne. Finland er øverst og Danmark på en tredjeplads blandt verdens lande og regioner, der har mindre end 20 millioner indbyggere, når det gælder evnen til at konkurrere internationalt. Sidste år var store og små lande samlet på én liste udregnet på basis af lidt andre kriterier. Samlet set er USA mest konkurrencedygtigt, men når det gælder lande med under 20 millioner indbyggere, så er den nordiske placering (med 2002 tal i parentes): Finland 1 (2), Danmark 3 (4), Sverige 7 (7), Island 9 (11) og Norge 12 (12). Tre af fem nordiske lande er rykket frem på listen. Et netop offentliggjort index over bæredygtige nordiske virksomheder viser, at firmaerne kan klare sig godt økonomisk og samtidig tage hensyn til miljø, arbejdsforhold og menneskerettigheder. Nordisk Ministerråds generalsekretær kommenterede dette indeks: Hele Europa arbejder gennem Lissabon processen på at blive konkurrencedygtige. De nordiske lande har placeret sig forrest i feltet – og denne undersøgelse viser, at det er muligt at klare sig godt på markedet netop ved at satse på at tage hensyn til miljø og menneskerettigheder. Det er et tegn på en god og fremsynet ledelse.

Kilde: Norden i Veckan
<http://www.norden.org/webb/news/news.asp?id=2833>

Åland fick separatistparti

Ett nybildat självständighetsparti ställer upp i de åländska lagtings- och kommunalvalen i höst. Den tidigare näringsministern Anders Eriksson har bildat partiet Ålands framtid och blir partiets ordförande. Huvudfrågan är ett självständigt Åland med svenska som huvudspråk. Ett eventuellt eget EU-medlemskap och en egen åländsk näringspolitik är också viktiga punkter i partiprogrammet. Partiet ställer

upp med ett 20-tal kandidater till lagtingsvalet och räknar med att få minst tre mandat. Hur många som ställer upp i kommunalvalen är ännu oklart.

Kilde: Hufvudstadsbladet, 9. april, 2003, netudgave:
<http://195.255.83.67/cgi-bin/mediaweb?News=hbl&Date=030409&Depa=politik&Story=06037240.txt&Model=juttu.html>

Unionsmodstandere jubler over forfatningsudspil: Mere Union gør nej-kampagne let

Udkastet til EUs nye forfatning har givet unionsmodstanderne et slagkraftigt arsenal. Forfatningen fører til mere Union og ikke mindre, som bl.a. statsminister Anders Fogh Rasmussen har lovet vælgerne. "Venstre ville have en stærkere og slankere Union. Men det, vi får, er et federe og fjernere EU," siger en af nej-frontfigurterne, Jens-Peter Bonde fra Juni-Bevægelsen. Oven i købet har ja-siden endnu ikke fremlagt et eneste argument for at stemme ja. Selv om der er omkring et år til den kommende folkeafstemning, sidder nej-sigerne på forhånd med de bedste kort på hånden, er vurderingerne i både Bruxelles og blandt flere ja-partier.

Kilde: Ugebrevet Mandag morgen

Norden i FN

Nordens optræden og indbyrdes samarbejdspositioner i FN i årene 1956-1965 analyseres indgående i et videnskabeligt arbejde udsendt af Jean Monnet Centret ved Århus Universi-

tet. Publikationen er udarbejdet af Lotte R. Bennedsgaard Olesen og har som titel: "Norden i FN, 1956-65. En undersøgelse af nordisk politisk samarbejde i FN." Perioden, der behandles, var præget af koldkrigs-klima, og debatterne i FN var væsentligst koncentreret om nedrustning og koloniernes afvikling. På baggrund af en komparativ analyse af de nordiske landes FN-politik undersøges, hvorvidt denne politik var nationalt fastlagt, koordineret eller om der blev ført en egentlig fællesnordisk politik. Endvidere diskuteres samarbejdets formål og funktion i relation til de nordiske landes generelle udenrigs- og sikkerhedspolitiske orienteringer. Publikationen er udsendt som nr. 4 i Jean Monnet Centrets skriftserie (marts 2003) og er på 144 sider.

Nyheter om EMU - Krav på ny finlandsk EU-omröstning

Finlands försvarsminister Matti Vanhanen (c) kräver en ny rådgivande folkomröstning om EU, skriver tidningen Iltalehti.

Vanhanen har deltagit i EU:s framtidskonvent men fick avgå eftersom han blivit minister. Han anser att en folkomröstning behövs, om den nya EU-grundlag som håller på att utarbetas kringskär Finlands självständighet på ett väsentligt sätt.

Enligt Vanhanen är reformen av EU:s grundfördrag av lika stor betydelse för riksdagen som godkännandet av Finlands nya grundlag. Reformen gäller gränserna för det nationella beslutsfattandet, betonar han.

Kilde: Nyhetsbrev från Folkrorelsen Nej till EU.

Nordiske Noter fortsættes næste side

Esko Aho: Finland lider af oppustet selvforståelse i EU

En tidligere finsk regeringsleder markerer, at Finland bør alliere sig med de nordiske lande. Tidligere statsminister og leder af Centerpartiet, Esko Aho, udtaler, at Finland bør øge sit samarbejde med de andre nordiske lande i Den europæiske Union. Udtalelsen faldt som led i en tale, som blev holdt i forbindelse med et arrangement til markering af, at magasinet *Ulkopolitiikka* („Udenrigspolitik“), har rundet de 40 år. Aho sagde, at Finland's EU-strategi flyder og er uden faste holdepunkter.

Ifølge Aho har de gamle EU-medlemsstater vist interesse for Finland som nyt medlem af klubben og i forbindelse med, at Finland varetog hvervet som indehaver af EU-formandskabet i 1999. Som et resultat heraf begyndte Finland at betragte sig selv som „EU's lille gigant.“ Konkurrencen med Sverige om, hvilket af de to lande, der var den bedste nye EU-medlemsstat førte til en svækkelse af det nordiske samarbejde.

Aho fremhæver, at et lille land som Finland nu må konfrontere sig med kendsgerningerne.

„Overgangen til at være et almindeligt medlemsland i EU har skabt problemer for Finlands EU-politik,“ siger Aho. Som eksempler på, hvad der efter Ahos opfattelse må ses som fejlslagen finsk EU-politik anføres, at programmet, som sigter mod markeringen af den nordlige dimension, har mistet pusten plus den kendsgerning, at spørgsmålet om oprettelsen af Det europæiske Fødevareagentur skulle føre så meget kævl med sig.

Aho vil ikke skyde skylden for problemerne i EU på nogen bestemt person og gjorde klart, at alle de, som er involveret i EU-spørgsmål i Finland – inklusive ham selv – må dele ansvaret. Som statsminister gik Aho

imod hovedstrømmen inden for sit eget parti for at arbejde for finsk EU-medlemskab.

Men hvad mener Aho så Finland skal gøre?

„Man siger, at Finland skal være med blandt kernelandene, men hvilken kerne,“ spørger Aho, som påpeger, at der findes mange forskellige kerner. Opdelingen, forskellen, er ikke altid den samme som den, som eksisterer mellem store og små lande. Finland bør udsøge sig allierede i de lande, som man fra finsk side har interesser til fælles med.

„Det nordiske samarbejde er baseret på naturlige fællesinteresser, som omfatter beliggenhed, økonomisk struktur, klima og kultur.“

Aho sagde, at skønt nogle af de nordiske lande er i EU, nogle er med i NATO og nogle deltager i ØMU'en, så har landene fælles interesser,

specielt i de økonomiske spørgsmål. Han forudsagde, at i løbet af 30 år vil EU's hovedkonkurrent være Asien, ikke USA.

I Ahos optik vil de baltiske lande og de øst- og centraleuropæiske landes EU-medlemskab bringe Finland nye partnere, men det kan også føre uforudsete konsekvenser med sig i form af konkurrence på det økonomiske område. „Det kan være, at Vesteuropa vil blive nødsaget til at gennemføre lige så mange reformer som Øst- og centraleuropa.“ Aho føler heller ikke, at udvidelsen af EU nødvendigvis vil betyde dårligt nyt for landbrugssektorerne i de nuværende EU-lande: „Sverige eksporterer således for øjeblikket flere fødevarer end lastbiler og papirmasse.“

Som konklusion på sin artikel i *Ulkopolitiikka* advarer Aho finnerne mod overdimensioneret kritik af USA. „Frankrigs vej kan ikke være vores vej. Vi hører til den del af Europa, hvis interesser på ingen måde er tjent med at svække de transatlantiske forbindelser.“

Kilde: Helsingin Sanomat
<http://www.helsinki-hs.net/news.asp?id=20030603IE10>
Oversættelse fra engelsk:
Leif Kajberg.

Mindeord

Af Jakob Buhl

Min trofaste fælle i den ærøske EU-modstand, Bernhard Clausen, Knasterbjerg lidt udenfor Marstal, er pludselig afgået ved døden. 75 år gammel. Hans alder kom bag på de fleste, som regnede ham for væsentligt yngre. Ingen som jeg har talt med, havde ventet Bernhards bortgang nu. Bernhard, der i mange år arbejdede som maskinarbejder på Lindøværftet i Munkebo, vendte efter sin retræte fra arbejdsmarkedet tilbage til sin fødeø og sit barndomshjem i Knasterbjerg. Stedet med den gode udsigt over store dele af Ærø, Langeland og Østersøen og den gamle, og for mange børn hemmelighedsfulde, sø fra det for længst hedengangne teglværk.

Bernhard plejede med udsøgt

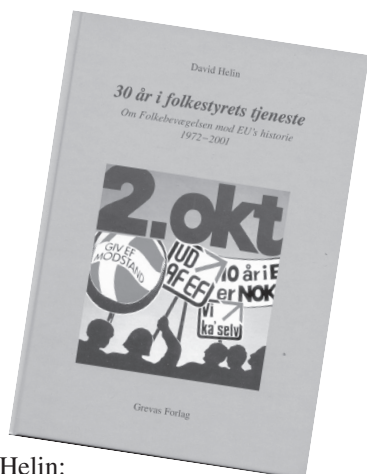
omhu sin „veteran-folkevojn.“ En bil der blandt andet, sammen med en af øens retsstatsfolk K. M. Sørensen, bragte et af de første numre af NOTAT rundt til alle øens dengang 9000 indbyggere.

Bernhard støttede i alle årene Foreningen Frit Norden og det ny NOTAT, og supplerede op med et direkte medlemskab af Folkebevægelsen, da dette blev muligt. Hver gang vi gik en folkeafstemning eller et EU-parlamentsvalg i møde, drøftede vi hvad vi skulle gøre lokalt. Dette arbejde kom især til udtryk op til Maastricht-afstemningen i 1992, hvor vi bl.a. kaprede forsiden af Ærø Ugeavis med en stor annonce. Til de lokale tilhængeres forskrækkelse. Det endte med nejflertal i Marstal kommune og ja-flertal i Ærøskøbing kommune (=Vestærø).

Boganmeldelse:

”30 år i folkestyrets tjeneste”

Ved Thomas Thyrrerup

David Helin:
30 år i folkestyrets tjeneste
– om Folkebevægelsen mod EU's historie
1972-2001.
Grevas Forlag, 2002.
Ca. 350 s. illustreret. 220,00 kr.

Bernhard fulgte vedvarende med i politik og var altid parat med krasse kommentarer og analyser. Han værdsatte også Carl Madsens forfatterskab. Bernhard var den der altid loyalt bakkede op om arbejdet og som man kunne regne med.

Jeg vil med glæde og vemodighed mindes ham.

Vi måtte på Ærø desværre også, kort før jul sidste år, vinke farvel til en anden trofast samarbejdspartner i den lokale EU-modstand og støtte af bl.a. Foreningen Frit Norden og Nødvendigt Forum, nemlig arkitekt Alan Havsteen-Mikkelsen, Gammelgård, Bregninge.

Ja, så faldt det i mit lod at anmelde David Helins nye bog ”30 år i folkestyrets tjeneste.” Til de af jer der ikke allerede kender bogen vil jeg blot lige fortælle, at den i grove træk handler om Folkebevægelsens historie fra dannelsen frem til 2001. Allerede i forordet får man en forsmag på hvilken slags bog det er man har foran sig... Der står det nemlig at læse ”Min fremstilling er på ingen måde et forsøg på at levere noget neutralt om emnet [...] og hvad der er det vigtigste, mener jeg at alle – altså også ”videnskabsmænd” – har en forpligtelse til at tage stilling til politiske sager.”

Skulle man alligevel være i tvivl om hvor forfatterens sympati ligger slås det umiddelbart efter ovenstående fast at: ”... min egen sympati [...] ligger helt klart hos Folkebevægelsen.” Dette føler jeg mig nødsaget til at kommentere. I en tid hvor princippet om uafhængig ”forskning” hyldes er det ualmindeligt befriende at se een der tør tone rent flag! Uafhængig forskning eksisterer ikke. Man behøver ikke at gå længere end til de ”forskere” der taler for EU, for at konstatere dette...

Selve bogen er opbygget kronologisk. Det er en befriende behagelig måde at læse historie på. Indimellem er der så små historier skrevet af de mennesker der har oplevet det bogen handler om, på egen krop. Disse små historier er meget interessante fordi de næsten alle er krydret med små anekdoter om begivenheder eller mennesker der er interessante når emnet er Folkebevægelsens historie. Selv har jeg aldrig været aktiv i Folkebevægelsen. Set i bakspejlet er det måske en fejl disposition, for ”30 år i folkestyrets tjeneste” illustrerer på bedste vis at der har været brug for de folk der har været aktive, og at det ikke har været kedeligt at være blandt dem. Man får også en glimrende gennemgang af og overblik over Folkebevægelsens organisatoriske grundlag/opbygning, ligesom det beskrives hvordan Folkebevægelsen flere gange er nødt til at skifte

strategi i takt med at folkeafstemningerne går FB imod. Beskrevet bliver det også, at der på ingen måde er tale om at bevægelsen hviler på laurbærene i de perioder hvor det er gået rigtig godt. Her tænker jeg på tiden umiddelbart efter folkeafstemningerne i ’92 og 2000. Sammen med beskrivelsen af den tidlige ”fløj-kamp” og DKPs dominans af Folkebevægelsen, efterlader bogen een med et indtryk af en alt andet end reaktionær/stationær bevægelse, som den ellers af og til er blevet beskyldt for af sine ”modstandere”.

Skal jeg dryppe lidt malurt i bægert er der specielt to ting jeg savner i bogen. Den ene er den lidt ensidige omtale af den store skilsmisse i ’92 (splittelsen af FB og den efterfølgende dannelse af Junibevægelsen). Man kan selvfølgelig med en hvis ret påstå, at Junibevægelsen ikke er Folkebevægelsens historie, men når der nu ofres så megen plads på emnet, kan man (som udenforstående) ikke helt lade være med at tænke tanken – ”Jamen, hvad med ”de andre”?”

Det andet jeg savner i bogen, ved jeg egentlig ikke rigtig om skyldes bogens forfatter eller selve Folkebevægelsen, nemlig hele spørgsmålet omkring alternativer til EU. Jeg kan forstå på bogen at Folkebevægelsens nye idégrundlag på netop det punkt er noget tyndt, men noget må der vel være...?

Jeg ved således ikke hvor meget diskussionen om alternativer har fyldt internt i Folkebevægelsen. Men som nordisk interesseret mangler jeg i bogen helt en beskrivelse af mulige alternativer til EU (herunder selvfølgelig det nordiske). I det hele taget kunne det være interessant at vide hvad Folkebevægelsen vil, skulle det lykkelige ske at en udmeldelse af ”klubben” engang blev aktuel...

Studentutveksling er ikkje avhengig av EU-medlemskap

Af Håvard Tangen og Gunnar Mangset

Studentane har i det siste vist seg som ei samfunnsgruppe som går mot straumen. EU-motstanden ser ut til å vera større mellom studentane enn mellom folk flest. Haldninga til studentane fall tydelegvis Ole Peder Giæver, journalist i Universitas, tungt for brystet, for i artikkelen hans i førre nummer av Universitas, «EU: Et nødvendig onde?», peiker han på tilgjengen til forsknings – og studiepolitikken til EU som eit argument for norsk EU-medlemskap, særskilt dersom Noreg vert ståande utan ei nyforhandla EØS-avtale. Me kan ikkje sjå at dette er eit brukande ja-argument.

Noreg var med på Erasmus-programmet før EØS, og det skulle vera mogleg å kunna vera med på dei nye programma etter EØS, med ein statisk og avgrensa handelsavtale mellom Noreg og EU i botnen. Giæver skriv òg i artikkelen sin at dei austuropeiske søkjarlanda har vorte prioritert framfor Noreg i samband med forsknings – og studieprogram. For det fyrste skjønner me ikkje kvifor forskar – og studentutvekslinga mellom EU og Aust-Europa ikkje kan aukast utan at desse landa går inn i EU. Dessutan: Kvifor skulle EU ynskje å nedprioritera eit rikt land som Noreg, som gjev universiteta i EU store innkomer i skulepengar? Særskilt no som det norske universitetssystemet vert tilpassa dei internasjonale tilhøva, ser

me dette som lite sannsynleg.

Vidare skriv Giæver at dei norske studentane i Storbritannia kvart år må bruke over 100 millionar kroner av eiga lomme til skulepengar. Då må me sjølve kjempa for at Lånekassa kompenserer for dette. Utanfor EU kan saka i alle fall avgjerast her heime, uavhengig av eit byråkratisk, elitistisk og overnasjonalt system. Utdanning er eit fellesskapleg område i EU (sidan Maastricht-traktaten i 1992), men det er enno ikkje overnasjonalt. Av røynsle veit me likevel at overnasjonaliteten grip om seg meir og meir i EU. Både EU og den mektige direktørklubben European Roundtable of Industrialists arbeider for meir fleksibilisering av arbeidslivet, sokalla livslang læring og modularisering av utdanninga. Privativering og oppdragsforskning er del av det same biletet. Gjennom EU og EØS vil me gradvis gjeva slepp på verkemiddel for politisk styring av utdanninga. Ynskjer me at Noreg skal gå med i ein slik union og risikera at dette skjer i framtida? Ole Peder Giæver bør vurderer EU-saka under ein vidare horisont enn kva norske studentar må betala i skulepengar ved studium i Storbritannia.

Håvard Tangen og Gunnar Mangset er med i Studentar mot EU, Norge. Indlægget, der blev bragt 2. april, er klippet fra bladet Universitas (Oslo Universitet) <http://universitas.uio.no/>

FRIT NORDENS ÅRSMØDE 2003

afholdes i København
den 20. september

Oplægsholdere:

Frank Dahlgaard og
Niels Eriksen (FB)

Indbydelse med nærmere oplysninger om tid, sted og program vil blive bragt i næste nummer af bladet og på hjemmesiden: <http://www.fritnorden.dk>

**Husk at sætte kryds
i kalenderen!**

STØT FRIT NORDEN

i arbejdet for dansk folkestyre og et frit internationalt samarbejde med udgangspunkt i nordisk menneskesyn og fællesskab. Foreningen er tværpolitisk og uafhængig af andre organisationer. Bliv medlem eller abonnent.

Nærmere oplysninger hos
landssekretær

Leif Kajberg
Klirevænget 31,
2880 Bagsværd
tlf. 44 98 29 32

Eller

Bent Brier
Græsted Vænge 23
3230 Græsted
tlf. 48 39 30 25

Eller besøg vores hjemmeside:
<http://www.fritnorden.dk>